16de Jaargang — Curaçao den 9den September 1899. — No. 819

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

Curaçao, 8 September.

Een antwoord aan IK.

Wanneer wij thans een oogenblik onze aandacht wijden aan een ingezonden stuk in *De Vrijmoedige* van Woensdag 30 Augustus ll., dan is het niet omdat wij wenschen in polemiek te treden met den schrijver IK — 's mans grootsprakige onderteekening zelf toch sluit alle wisseling van gedachten uit —, maar om te wijzen op de vele onjuistheden, welke in dat artikel voorkomen en die toch met een schijn van gezag als vaststaande waarheid worden voorgedragen.

Dat van dit artikel het begeleidend schrijven aan *De Vrijmoedige* reeds een begin is van de hierboven bedoelde onjuistheden, kunnen wij stilzwijgend voorbijgaan: *El Imparcial* heeft dit in haar nummer van 1 September, missichien wel niet ten genoegen van IK maar toch zeker ten bate der waarheid, voldoende bekend gemaakt.

Het heeft dan IK's hooggaande verontwaardiging verwekt, dat in het *Voorloopig verslag van de Commissie van Rapporteurs uit de afdeelingen* te lezen staat:

ofschoon de leden in het algemeen erkenden, dat het *rechtvaardig en billijk* was, aan de katholieke armenscholen in de kolonie subsidie te verleenen en dat de voorgestelde toekenning en verhooging daarvan met het oog op het groote getal kinderen, dat in die scholen onderwijs geniet, niet te hoog kan worden gerekend, achtte de meerderheid der leden, enz.

IK verschilt hier in gevoelen met de leden van den Kolonialen Raad: hij vindt het *niet* rechtvaardig en billijk aan de katholieke armenscholen subsidie te verleenen, en wel om deze reden, wijl die scholen niet in een *behoefte voorzien*.

Het lust ons hier de geheele bewijsvoering van IK over te schrijven: de lezer heeft dan zelf een staaltje 's mans helderen [?] redeneertrant.

Hij, die op grond van redeneering tot dergelijke uitkomst geraakt, (namelijk, dat die katholieke armenscholen in een behoefte voorzien; Redactie *Amigoe*) zou 't ook billijk en rechtvaardig moeten vinden, indien vele slinksche en ongeoorloofde handelingen, instede van gestraft, geprezen en beloond werden.

De zuiplap, die inbreekt om zijn gelag te kunnen betalen; de dobbelaar, die oplichting pleegt om zijn *eere*schuld te voldoen; zij beiden begaan die misdrijven niet uit liefhebberij maar handelen alzoo, om in eene *behoefte te voorzien!*

Daarom zou het niet meer dan billijk zijn, indien de Staat, ter voorkoming van dergelijke misdrijven, kroegen openstelde, waar de eerste zich kostelijk en kosteloos een vestje kon aanschieten en voor den tweede banken oprichtte, waarop hij naar hartelust kon trekken.

Men zal deze redeneering valsch heeten:......ook deugt zij in geenen deele....al is zij uiterst logisch, wanneer men op die andere behoefte maar voortbouwt......

De fout ligt in het uitgangspunt — de *behoefte* aan dergelijke sectaire scholen......*dat* uitgangspunt is valsch en dit is reeds aangetoond geworden in den bovenaangehaalden Open Brief.

Wij vinden het de plicht van den Staat om in de materieele en intellectueele *natuurlijke* behoeften der onvermogenden te voorzien; daartoe dient het Bestuur voor de *gebrekkigen*, gestichten op te richten en voor de *gezonden*, scholen te openen: doch die scholen behooren NEUTRAAL te zijn.

Daar de Staat alleen HIER *kan beloonen en straffen moet hij zich van alle inmenging in zake het* NAMAALS *onthouden en zich er toe bepalen, voor de levenden in dit Leven te zorgen.*

Billijk en rechtvaardig is het *niet*, om in *die* behoefte te voorzien.

Wij hadden scholen; dat zij te gronde zijn gegaan, is het werk der Roomsch Katholieke Geestelijken geweest; door *hun* dreigen met Vagevuur en Hel, hebben zij vele ouders er toe gebracht, hunne kindeeren van de openbare scholen te nemen en naar de bijzondere katholieke scholen te zenden.....

Toen het Bestuur zag, dat de landsscholen verliepen, had het de oorzaken van dat verloop moeten opsporen en, door het schoolbezoek verplichtend te stellen, had het den ouders de keus moeten laten, tusschen het *vade retro* van den priester en het *ingerekend* van de Wet!

Met wind die voorbij is, maalt de molen niet; wij kunnen en moeten thans slechts constateeren: dát de openbare scholen zijn verloopen....maar, verre van daarin eenige reden te zien om aan de katholieke scholen *meer* subsidie te geven, vinden wij dat zelf de bestaande subsidien behooren te worden ingetrokken en dat met de beschikbare gelden *nieuwe* scholen moeten worden opgericht....

Niettegenstaande het bovenaangehaalde houden wij nog vol, dat er in onze kolonie door de Katholieke armenscholen in een werkelijke behoefte voorzien wordt.

Eerstens is deze behoefte aan onderricht niet eene behoefte, die men zich *vrijwillig* en *op ongeoorloofde wijze* gemaakt heeft, zooals die van den dronkaard en van den speler, waarvan IK spreekt, maar een behoefte, die voortkomt uit de natuur zelve van den mensch, welke in onwetendheid wordt geboren.

Aan de behoefte dan van eenig onderricht, welke iedere mensch gevoelt om zich los te maken van de onwetendheid wordt door den Staat *op geenerlei wijze* voldaan in de buitendistricten en niet *op voldoende wijze* in de stadsdistricten. In de buitendistricten zijn geen andere scholen opgericht dan die der Katholieken, in elke hoofdplaats der verschillende eilanden heeft de Staat slechts *één* school voor de arme bevolking.

Doch deze, een neutrale school, voldoet daarenboven niet aan de behoefte eener bevolking, waarvan het grootste gedeelte Katholiek is.

Maar IK erkent het bestaan van *zulk een* behoefte niet; hij wil den mensch uitsluitend beschouwd en opgevoed zien als een *natuurmensch*, niet als *een godsdienstig wezen*: hij vergeet, dat de mensch in den Staat leeft om daardoor des te gemakkelijker tot zijn einddoel, *het eeuwig geluk hiernamaals*, te geraken en dat daarom juist de Staat verplicht is zijnen leden de middelen te verschaffen, die tot dat einddoel leiden.

Hetgeen IK wil erkennen of verwerpen is zijne persoonlijke zaak, maar wel ontkennen wij hem het recht, zijn *persoonlijk* gevoelen ons als *de* waarheid te verkondigen. Wij verdedigen daarom dat ook in den neutralen Staat, behoefte bestaat aan *godsdienstige* scholen en dat het *rechtvaardig en billijk is*, dat deze gesubsidiëerd worden.

Voor den neutralen Staat hebben alle leden *gelijke rechten*. Derhalve hebben zoowel Katholieken als Protestanten en Israëlieten evenveel recht als zij, die geen godsdienstig onderwijs willen voor hunne kinderen, te eischen dat de Staat ook redelijker wijze voorziet in het onderwijs, dat zij verlangen. Aan dien eisch wordt niet voldaan door neutrale scholen. Onder dien naam verstaan wij niet scholen vijandig aan den godsdienst, maar scholen, waar *de godsdienst wordt uitgesloten*, en dan passen wij daarop toe, wat de Paus zegt in zijne Encycliek van 1 December 1897 aan de Bisschoppen van Canada:

Geen zedenleer is dien naam waardig en zal iets vermogen, wanneer de godsdienst wordt uitgesloten. Want alle-

FEUILLETON.

HONOR I COMBATE.

(16)

I jen di ansia el a sigi:

—Bo ta heridar? Bo braza!....Bo tin un herida na bo cara.

Sin papia un palabra, Steinfels tabata mira es cara, koe tabata su dilanti. Erna Harteneck tabata temé pé. E tabatin miedoe pa su bida. Temblando el a larga su mân bai, ora senjor Glockner dici coe né:

—Larga nos busca algo di gasta pa bo. Apena bo por para riba bo pia.

Porfin Frans a bini na su conocementoe. Es pober mucha a kibra su braza robes. Si fuera algun camina koe su cuero a kita i algun herida di candela, el por a haja algun otro desgracia, solamente dokter lo bisa ora é bini.

Cansar es herido a lamanta i dici ora el a mira Amerike ta jora duroe coe su babi dilanti su cara:

—Amerike, mi no por a tenéle mas. Mi a haci toer loké mi tabata por.

—Bo a comporta bo, masjar bon, Frans, asina Von Glockner a respondé pa Amerike koe tabata jora semper mas tantoe. I bo braza kibrar lo cura masjar liger. Dios tené piedad coe es pober bieuw....Ma larga nos bai na speit atrobé. Poné su culebranan na otro banda, afin koe por salba maské ta e stalnan; aki no por haci nada mas. Nan a bolbé coeminza; di mas purar den toer tabata Heinrich di Hartenstein, koe tabata traha, manera tabata dependé su mes bida. Amerike a keda cerca su tata difunto i su compremetido; é tabata busca di doena es hoben un mehor posicion pa su dolornan. Es criar bieuw a pusja un paki marar di jerba bao di su cabez i tabata para sin mové su curpa un banda di djé, coe wowo dirigir na es molina, koe tabata kima.

Es calor koe tabata sali for di es cas, koe mas i mas tabata kima, tabata asina violente, koe é tabata parcé candela den bista di Steinfels, koe tabata sin forza mas di cansar. E tabata mira rond na un camina di sosega. El a sinti un manoe a cohé tené duroe, mientra Erna dici:

—Bam liger aki for, baron Von Steinfels. Na banda di hektji tin un paloe grandi, bo por sinta aji. Lo mi compaña bo.

El a sigi sin koe é tabata kier. Den su cabez doloroso a coeminza un mezcla di realidad i sonjo. Palabranan di es moza a parcéle sonido di un otro mundoe.

Es movecion, koe Erna a haci, pa los su mân for di djé, ora koe algun momentoe despues el a hacié sinta, a spierté un poco for di su aturdimiento. El a reconocé Erna i tabata miré háriendo:

—Ki bon bo ta, Erna, é dici, cerando su wowo atrobé.

Es moza tabata para inkieto su dilanti. Kiko lo é haci? Su boz lo no ta mas fuerte koe es boroto, si é mester grita un auxilio i é no por bandona es homber desimajado, koe ta contra es hektji, tampoco. Ata el a mira un figura chikitoe banda di hoeki di cas: el a corré bini pa doena auxilio.

—Senjorita Minchen, é dici, bo a bini na bon tempoe. I senjor pastoor també.

Es senjorita bieuw, roeman di es pastoor a abri un macutoe koe el a trecé, oenda el a pak coe masjar precausion diferente remedi i panja. Coe esfuerzo di es dos mugernan i di pastoor Steinfels a bolbé abri wowo. El a larga nan judé sin koe el a papia un palabra. Senjorita Minchen a tapa es herida na su cara coe un katoena moehar coe azeta, despues el a pasa un bantji riba djé.

Pa consegio di es pastoor unbez nan a hiba es dos heridonan coe Annemarie i es criar bieuw na *Amalienhof* mientra Herman Harteneck, a bai contra dokter, na cabai, pa é bini unbez. Coe masjar trabao nan a logra poné e hoben jaagdor den wagen; nan a poné dekel i cusintji rond di djé pa é no sagudi. Su dilanti barón Steinfels tabata sinta bleek manera morto. E tabata mordé su lip pa é no grita, ora es cabainan tabata bai poco-poco; su cara tabata kima i den su skoader també tabata asa. I toch tabatin un sorto di splendor den cara di es homber aki, ora coe un palabra suave di gradicimentoe é tabata toema despedida di es moza, koe tabata para coe su bista na suela banda di es wagen.

* * *

No tabatin siguridad di causa di es candela. Wel nan por a suponé koe ta es molinero tin culpa, aunké no expresamente, ma toch pa imprudencia. Nan a miréle di último den es magasina, oenda es candela a coeminza. Amerike tabata ocupar den cas. Di repente nubia diki di huma a jega cerca djé i inmediatamente despues su tata tabata parar banda di djé.

Na es mes ora gritoe i joramentoe tabata sali for di cuartonan di abao, i també gritamentoe di bacanan. Ora el a comprendé i jen di miedoe, koe banda di dje i sin duda abao també tabata kima, su tata a nenga di bai abao coené, i té ora huma tabata bini di toer

plichten ontleenen hun grond en hun kracht aan de plichten van den mensch tegenover God, die gebiedt en verbiedt, die vaststelt wat goed en kwaad is. .... En daar nu voor den Katholiek de Katholieke godsdienst de eenig ware is en hij geen godsdienst of zedenleer kan aannemen of huldigen, die niet aan de katholieke leer ontleend is, zoo eischen recht en rede, dat het kind op school niet alleen onderricht ontvange in de leervakken, maar ook in de zedenleer volgens de voorschriften van onzen godsdienst, zonder welke alle onderwijs niet alleen onvruchtbaar, maar verderfelijk zal zijn.

Met het bovenstaande voor oogen kunnen wij thans meer naar waarheid dan Ik verklaren, waarom de openbare armenscholen ledig staan. Het grootste gedeelte der ouders zijn hier niet gediend van neutraal onderwijs; zij begrijpen de verplichting, welke op hen rust, van zorg te dragen, dat hunne kinderen niet als *natuurmenschen*, zooals Ik wil, maar als *godsdienstige wezens* worden opgevoed. Zulk een godsdienstige opvoeding wordt hunnen kinderen niet op de neutrale scholen van den Staat, wel op de katholieke armenscholen gegeven en dat volstrekt niet ten nadeele der wetenschappelijke ontwikkeling.

Men leze het *Voorloopig verslag van de commissie van Rapporteurs uit de Mededeelingen van den Koloniaten Raad* :

Men wees er op, dat de scholen bedoeld in art. 10, die tot nu toe in het geheel niet worden gesubsidieerd, bezocht worden door 355 jongens; dat het onderwijs, zooals de leden der schoolcommissie eenparig moeten getuigen er uitstekend is, veel beter dan op de Openbare Armenscholen; dat door den voorbeeldeloozen ijver der onderwijzers het schoolverzuim, dat daar geregeld ± 42 procent bedraagt, hier tot een minimum van ± zeven procent is gereduceerd; dat op de Zusterscholen bedoeld in art. 12, waarvoor eene verhooging van f. 1.600 wordt gevraagd, onderwijs wordt gegeven aan 1969 arme kinderen, waarvan er 1090 op de leer- en 270 op de bewaarscholen gaan; dat men het bewijs, hoe het onderwijs der Zusters door de ouders wordt op prijs **gesteld, kan vinden in het feit, dat de** openbare armenschool door hoogstens een twintigtal meisjes wordt bezocht, zoodat bijna de geheele vrouwelijke jeugd in de Katholieke scholen haar onderwijs ontvangt; dat er.........

De Katholieke bijzondere scholen in onze kolonie voorzien dus op uitstekende wijze in de behoefte, welke de mensch heeft om onderricht te worden, en zij voorzien daarin volgens den wensch van verreweg het grootste gedeelte der ouders, die voor hunne kinderen eene godsdienstige opvoeding verlangen.

Doch, zal Ik zeggen, toegegeven **dat de Katholieke bijzondere scholen in die behoefte voorzien, ook dan nog hebben die scholen geen recht op subsidie. Immers willen die scholen haar recht op subsidie doen gelden, dan hebben zij zich te onderwerpen aan art. 26 der onderwijs verordening van 5 Juli 1884, P. B. 1884 No 16 :**

De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toe te laten, wat strijdig is met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden.

Wij antwoorden hierop met het *Voorloopig verslag* :

.... dat de aangehaalde bepaling in eene speciale verordering voorkomende, moet geacht worden in strijd te zijn met het regeeringsreglement; dat daardoor het recht der katholieken op eene schreeuwende wijze zou worden verkort; dat de bijzondere school, zoo zij om gesubsidiëerd te kunnen worden, aan de neutrale school gelijk moet zijn, alle reden van bestaan zou missen; dat uit vroegere na het in werking treden der onderwijs-verordening toegekende subsidiën voldoende blijkt, hoe onbillijk en onhoudbaar die bepaling door den koloniale raad is geoordeeld; dat het echter wenschelijk is, dat het aangehaalde artikel, opdat de wet hier geen doode letter zal blijven, worde gewijzigd.

Daarenboven moet Ik wel in overweging nemen, dat van de bijna 2500 kinderen, die de katholieke armenscholen bezoeken, ongeveer tien tot een anderen dan tot den Katholieken godsdienst behooren. Zou de Staat dan, om aan *tien* kinderen recht te doen wedervaren, de rechten van ruim 2400 kinderen verkorten? Zou Ik het durven bestaan zulk eene handelwijze van den Staat rechtvaardig te noemen?

Wij zouden hier eindigen, ware het niet dat Ik, ofschoon afwijkend van zijn onderwerp en zonder eenige aanleiding, der R. K. Geestelijkheid een beschuldiging naar het hoofd slingert, zoo onbeschaamd en zoo onwaar, dat de valschheid daarvan onmiddellijk in het oog springt.

Ziehier wat Ik schrijven durft :

Dat Curaçao, voor hem die het zedelijk gehalte der lagere bevolking naar onzen burgerlijken stand beoordeelt, een hel der ontucht blijkt, hebben wij aan de Roomsch Katholieke Geestelijkheid te wijten, omdat zij de kudde er aan heeft gewend, *hare* bezegeling als de ware te beschouwen en in het burgerlijk huwelijk slechts eene niets beteekenende formaliteit te zien.

Werd zij opgeroepen om hieromtrent te getuigen, wis en zeker zoude zij de haar ten laste gelegde overtreding ontkennen....

Maar, wat leert het volk al weder hieruit? Dat bedrog een Gode gevallige daad is! Prachtig, voorwaar!

Zoo iets durft Ik met onbeschaamde pen neerschrijven, nadat de Katholieke Kerk negentien eeuwen lang met woord en daad de heiligheid van het huwelijk heeft verdedigd en daarvoor heeft geleden; nadat Zij steeds onbezweken heeft bewaard en verdedigd, wat door Christus Haar is toevertrouwd zonder echter de rechten van den Staat te kort doen.

Ziehier wat in den laatsten tijd Paus Leo XIII getuigde :

Nooit bepaalde de Kerk iets omtrent het huwelijk, of zij hield rekening met den staat der maatschappij en de toestanden der volkeren: meermalen zelfs verzachtte Zij naar vermogen hare wettelijke bepalingen, wanneer daarvoor billijke en zwaarwichtige redenen bestonden. Ook weet en bekent Zij, dat het Sacrament des Huwelijks, in zoover het medewerkt tot instandhouding en uitbreiding der maatschappij, ook in nauw verband staat met zaken, die na het huwelijk volgen maar geheel tot de tijdelijke macht behooren. Welnu, hier kunnen de regeerders der staten rechtmatige bepalingen maken. (Encycl. 10 Febr. 1880)

En de Apostolische Vicaris van Curaçao voegde in zijn herderlijk schrijven van 1 Februari 1898 aan deze woorden toe:

Aldus leert de H. Kerk, *Gode gevend wat Godes is en den keizer wat des keizers is*, dat het huwelijk als Sacrament Haar toebehoort en door de Katholieken *alleen voor Haar* wettig en geoorloofd kan gesloten worden, maar ook erkent Zij de rechten van den Staat en wil, dat hare kinderen bij het sluiten van een huwelijk zich onderwerpen aan de burgerlijke bepalingen, opdat zij niet beroofd worden van de voorrechten, welke de Staat aan gehuwden schenkt. Mogen allen dan zich diep doordringen van de verheven leer des huwelijks, welke Wij hebben uiteengezet, maar vooral mogen zij volgens die leer hun leven inrichten, opdat zij strekke tot heil en zegen van de zielen, van het huisgezin en van de maatschappij. (Litt. Past. No. 2)

In plaats dus van de R. K. Geestelijkheid te beschuldigen van de oorzaak te zijn dat het peil der zedelijkheid te Curaçao zeer laag staat, ware het beter, dat Ik de ware oorzaken opspoorde daar waar ze te vinden zijn en welke wij niet kunnen aangeven zonder bitter te worden en zware maar zeker niet onverdiende beschuldigingen te doen hooren. Zoo Ik het nog niet weet, dan hoore hij het getuigenis van bevoegde en onbevooroordeelde mannen, dat wanneer er in de volgens hem bedorven Curaçaosche maatschappij nog veel goeds op moreel gebied is te vinden, dit voor een zeer groot deel te danken is aan de Curaçaosche R. K. Geestelijkheid.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Laatstleden Zondag had in het Groot-Seminarie van O. L. V. Onbevlekte Ontvangenis te Scherpenheuvel een plechtigheid plaats niet alleen indrukwekkend om zich zelve maar ook om de omstandigheden, waaronder zij plaats had.

Voor de eerste maal werd in het Groot-Seminarie de H. Priesterwijding toegediend door Z. D. H. Mgr. A. R. SILVA, Bisschop van Mérida. Voor die gelegenheid was de kapel van het Seminarie feestelijk versierd en vele priesters van het Curaçaosche Vicariaat waren uitgenoodigd tot het bijwonen der plechtigheid.

Na afloop der H. Handeling vereenigden allen zich in de met bloemen en planten gesierde aula van het Seminarie om den nieuwgewijden priesters hunne gelukwenschen aan te bieden. Vooral werd diep gevoeld het woord van Mgr. Silva, toen Z. D. H. de wording van het Seminarie herdacht en met de gedachte aan het door revoluties geteisterde vaderland God dank bracht voor den troost, na de grootste opofferingen geschonken thans met de H. Priesterwijding der eerstelingen van dit Groot-Seminarie.

Gedurende den dag deed de kapel van het Jongens-Weeshuis te Santa Rosa zich hooren; in den namiddag werd de feestvreugde nog verhoogd door een bezoek van Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS, Apostolisch Vicaris van Curaçao, en 's avonds sloot een schitterend vuurwerk dit zeldzame feest.

De namen der nieuwgewijde priesters zijn: de Eerwaarde Heeren R. ANGULO, J. ROJAS, J. A. ARTIGAS, S. SANCHEZ en A. M. PICON. Ook diende Z. D. H. Mgr. SILVA nog aan elf Eerwaarde Heeren de H. Wijding van het Subdiaconaat toe.

Mgr. SILVA is in gezelschap van den Zeereerw. Heer J. F. COLMENARES en der nieuwgewijde priesters heden middag met de *Merida* van hier vertrokken en naar zijn diocees teruggekeerd.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Ed. Baiz, P. Dehorten, Helena Huyke, Buckrie Mc. Intosh, Jesurum & Co., Henriques Leito, Nepomucerro Lebron, Antonio Mayo, Maria Pieters, Charles Palm, Juliana de Rodriguez, Cornelis Van Son, Jhon de Windt, W. B. Zeppenfeldt.

Aangeteekende stukken: A. Feldmann, Juan G. Zunniga, Juan Zu-

---

banda riba nan es tata a bai den un otro kamber. Ansia di morto a doené es ora ai forza di hiba es tata obstinado na banda di hardin segun indicasion di es barón. El a keré koe é tabata perdir caba i el a recomenda su alma den misericordia di Dios, ma na es momentoe ai di gran necesidad su salbadornan a presenta. Aunké é mes por a salba su curpa, ora el a mira peligro, é no a tarda ni un momentoe den su ánimo fiel i sacrificante di keda cerca su tata desgraciado.

CAPITULO VII.

Den promer tempoe despues di su jegada na garnizoen atrobé, es oficial Von Harteneck, cordando reganjo di su roeman muger, a obstené di wega: el a busca di hui es amigoenan koe é tabata hunga coe nan. Como su amigoe Greifen, koe tabata considerar como su obligacion di haci es hoben ai capaz den bida di sociedad, es amigoe tabata haja toer compania sin wega di carta masjar fastioso, i esai a haci Herman keré koe su roeman muger a exigi un imposibilidad for di djé.

Si Greifen observé coe bofón: Ta ki spiritu a drenta bo? Nan a taha bo na cas di distrai bo di fastidio di es manera ai?—anto apena é por kita su màn for di es papelnan.

Es ora ai su amigoe a troca di tactic: No tabata gusta senjor Von Greifen, koe pa e reserva repente di su discipulo koe tabata haci toer kiko é tabata kier, ehercé un ciertoe critiek riba djé, é koe ta bon vivant di mas elegante di Münberg.

—Larga nos hunga whist anto, senjores! Ningun hende lo no tin nada contra.

Naturalmente Harteneck a hunga whist. Algun anochi nan a diberti nan coe né. Ma despues nan dici: "Un cambio ta necesario. Ecarté, naturalmente pa un chikitoe cos, ta mas gustoso." Na es aki també Herman a toema parti. Poco-poco — apena el a poné atencion mas — es poco cos a bira dobbel, tripel. Sin embargo un ciertoe anochi koe senjor Von Greifen a proponé un berdadera wega di placa den su cuarto, es oficial Harteneck a toema parti també. Si senjor Von Greifen no a trata coe grandi prudencia, sigur lo a bini un abrimentoe den djé i su amigoe.

Conde Orben i su jioe muger a bini Münberg. Baron Von Harteneck a pura na bai doena su bisjita. Es tata i jioe a ricibié muy amistoso i pronto é tabata di mas considerar den bisjitadornan. No a dura muchoe koe conde de Orben, un anochi koe es senjornan a bini cerca djé i despues koe nan a despedi di su jioe, koe el a hiba nan na su cuarto. Tabatin toer cos reglar pa wega. Riba mesa tabatin un panja berde coe senjalnan necesario, un roulette na miniatura tabata na meimei, i riba un mesa chikitoe un banda tabatin cerbez i punch frioe di Sueca. Coe un suspiro di satisfaccion es conde a bai sinta, despues koe el a combida su amigoenan coe un senjal di manoe pa nan toema parti.

Algun minuut despues es bolita tabata lora pa 'ki i pa 'ja den es famoso roulette.

Es oficial Von Harteneck tabata único hende koe a keda para. E tabata para coe su lomba contra muralja i tabata mira es hungadornan disgustoso. Den es excitacion koe é tabata haja mas i mas, ora su wowo tabata sigi movecionnan di es conde koe cada bez tabata hala su dilanti un cantidad di placa, el a haci su glas basjir hopi bez, koe un criar tabata pasa jena coe es licor di Sueca.

Casualmente es conde a hiza su cara i el a mira es hoben parar na bentana.

—Wel, Harteneck! é dici coe carinjo, Bo sol no ta hunga. Ta pakiko?

Coe un harimentoe frioe Von Greifen a hala su barba largoe i pretoe, mientra su wowo tabata mira Harteneck.

—Poerba bo suerte, Harteneck, es conde a bolbé bisé. Nos no ta desgracia otro. Esai lo mi no permiti. Aki tin un lugar basjir, Jean, un stoel pa baron Harteneck.

E no a resisti mas. El a saca su ideanan koe é tabatin i é dici den djé mes:

—Mi ta haci mi ridiculo, si mi no companja nan.

For di es momentoe ai toer bon intencion, recuerdo di pidimentoe di su roeman muger a boela pasa manera stof, i pronto Herman tabata nabega coe legria den awa di Greifen i awor su poder tabata mas fuerte koe nunca riba djé.

Na principio di tempoe di jaagmentoe, es oficial kerido no tabata falta combidamentoe. Pa esai també dia di San Huberto el a pasa den mondi coe un compania agradabel. Jaagmentoe tabata excelente. Na es almuerzo eskisito, koe tabatin di mas mihor binja bieuw a lamanta nan entusiasmo. Despues major parti di es senjornan ai a bai nan cas, mientra un partida di nan a acepta ainda un invitacion di es conde Orben.

Bebiendo cerbez i humando sigaar, combersacion tabata riba asuntoenan di di dia, té koe porfin un di es senjornan a larga e palabra *Ecarté* sali for di su boca.

—Nada di Ecarté, algun boz a respondé. Mihor nos poerba nos suerte na roulette.

(*E ta sigi.*)

niga, en een brief geadresseerd aan: Pierre Bellotto, Barranquilla (rebut).

Niet voor verzending of bestelling vatbaar een brief geadresseerd aan: Catita Conquet Florans Kosten (ubi)? en een drukwerk aan: A. W. Neuman Jr.

Ongelukken.

Op den Berg te Otrabanda bekwam Maandagmorgen een 22jarig meisje, H. W. door het omvallen van een petroleum-lamp en in brand geraken harer kleeren zulke ernstige brandwonden, dat zij reeds den daaropvolgenden nacht in het St. Elizabeths-gasthuis onder de vreeselijkste pijnen is overleden.

Ingezonden Mededeelingen.

NEDERLAND.

Pastoor Verbraak.

Pastoor Verbaak heeft het op den gedenkwaardigen dag van zijn jubileum — 29 Juni ll. — niet ontbroken aan blijken van hulde, vereering en sympathie. Van verschillende zijden werden zijn eerw. telegrammen van gelukwensching toegezonden.

Van den legercommandant en al de officieren van den generalen staf ontving pastoor Verbraak op den dag van zijn jubileum een telegram van gelukwensching.

Ook de handel te Batavia zond aan z. eerw. het volgende telegram af:

Pastoor Verbraak. Atjeh. — De ondergeteekenden, allen tot den handelstand behoorende, verheugen zich, in kennis te zijn gesteld van het heden door U te vieren jubileum. Vervuld met diepen eerbied voor uwe toewijding, zelfopoffering en edele opvatting van de taak, die U zich tot levensdoel heeft gesteld, bieden zij U hun welgemeende hulde aan. Mogen uw verdere levensjaren gezegend zijn; dat wenschen van harte" (volgen handteekeningen).

„Hoe zeldzaam—schrijft de „Sum. Ct." — deze spontane uitingen van waardeering in Indië ook mogen voorkomen, ze leggen hier een schitterend getuigenis af, zoowel voor hem, voor wien ze bestemd zijn, als voor hen, die pastoor Verbraak hebben willen eeren.

Ook het opperbestuur heeft gemeend wederom een bewijs te moeten geven, dat zij de vele bewezen diensten, de heldhaftige toewijding en zelfopoffering van den waardigen priester naar waarde weet te schatten. Is pastoor Verbraak reeds éénmaal de Koninklijke onderscheiding te beurt gevallen benoemd te worden tot Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, het heeft Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin behaagd zeerw. op den dag van zijn jubileum te benoemen tot Officier der Orde van Oranje-Nassau.

Winnen deze Koninklijke onderscheidingen hier door de ware verdiensten van den begiftigde aan waarde, — ook zonder die uiterlijke teekenen van vorstelijke gunst voor bewezen diensten, hoe hoog ook gewaardeerd, zou pastoor Verbraak toch voor allen een nobele figuur blijven.

Duizenden en duizenden vereeren hem als een braaf en edel man, die metterdaad getoond heeft, dat ware deugd, jarenlang zonder zelfverheffing, maar trouw en moedig hoog gehouden, den schitterendsten adelbrief en het hoogste ridderteeken in de schaduw stelt."

Z. E. de gouverneur-generaal heeft persoonlijk den waardigen priester schriftelijk meedeeling gedaan van de hem door H. M. toegekende onderscheiding, en hem geluk gewenscht met zijn voorbeeldige plichtsbetrachting. De pastoor, die met de expeditionaire troepen in het bivak te Geudong was, heeft den dag van zijn jubileum op uitdrukkelijk verlangen van generaal Van Heutsz in den kraton te Kotaradja doorgebracht waar het voor de militairen Zondag was. In de sociëteit werd hem door alle officieren van het garnizoen hulde gebracht.

Het „Bat. Nwsbld." ontving uit Kotaradja een telegram over de feestviering. Men leest daarin, dat ze plaats had in de rapatzaal, alwaar zich om elf uur hadden vereenigd: de feestcommissie, bestaande uit de heeren Heckler, Langenbach en Bleckmann, en tal van genoodigden.

Nadat de heer Heckler den jubilaris met een toepasselijk woord het officierskruis der Oranje-Nassau-orde had overhandigd, werden nog toespraken gehouden door de heeren Langenbach, dominé Heckman en Bleckmann. De heer Bleckmann sprak namens de redactie van „De Soldatenkrant", en overhandigde den heer Verbraak een huldeblijk der Koloniale Reserve, bestaande uit een standaard met misboek. Door de aanwezige dames werd hem een bouquet aangeboden.

Pastoor Verbraak antwoordde zeer bewogen. Hij schetste daarna op humoristische wijze den toestand van Atjeh sedert zijn komst aldaar.

Na afloop der plechtigheid gingen alle aanwezigen naar de sociëteit, alwaar men nog geruimen tijd gezellig bijeen bleef.

Des avonds was er receptie ten huize van den heer Verbraak.

De „J. B." noemt den pastoor een „priesterheld". Den 29sten Juni 1874 — schrijft dit blad — ontving de ongastvrije Atjehsche bodem dezen priesterheld, die er zich gedurende vijf en twintig jaren, slechts afgebroken door een verlof van eenige weinige maanden op Java, geheel uit vrije keuze aan gebonden heeft. Hij is in dezen tijd de beminde en geachte vriend geworden van alle soldaten, die in Atjeh de gevaren van krijg en klimaat hadden onder de oogen te zien. In alle moeilijke omstandigheden stond hij bij....

Meer dan eens werd er bij hem op aangedrongen in Europa voor eenigen tijd uit te rusten van zijn moeilijk liefdewerk, maar steeds weigerde hij zijn kameraden te verlaten. En zoo is hij de Aalmoezenier van Atjeh gebleven, staande gehouden door zijn plichtsgevoel, aangevuurd door de hoogachting en de genegenheid van allen, die met hem in aanraking zijn geweest.

BUITENLAND.

Rome. — Z. H. de Paus heeft door bemiddeling van Kardinaal Rampolla het Grootkruis der Pius-Orde overhandigd aan Eugen Wolf, den bekenden Afrika-reiziger. De reden dezer hooge onderscheiding is, dat de geleerde Duitscher, ofschoon Protestant, zich nooit geschaamd heeft de katholieke missies objectief te beoordeelen en hare positieve verdiensten voor de beschaving openlijk in zijn geschriften te erkennen.

Italie.—Een treurig figuur heeft Italië gemaakt in Oost-Azië.

Men weet, hoe naijverig het rijk van koning Humbert was op de kolonies, die Rusland, Frankrijk, Duitschland er zich hebben verworven. Italië moest ook zijne Chineesche kolonies hebben. Het verbeeldde zich, dat, wat China den grooten mogendheden toestond, het ook aan Italië niet zou weigeren. Italië was immers ook groote mogendheid!

En het eischte de Sanmoen-baai!

Wat door China eenvoudig geweigerd werd.

Italië werd boos, Italië intrigeerde, Italië dreigde,— maar de Chineesche regeering bleef doodkalm en... weigerde steeds.

Nu heeft Italië een erbarmelijken terugtocht moeten maken. De zich wanende groote mogendheid ziet geen kans om met de sterke vuist kracht bij te zetten aan hare eischen.

De Italiaansche gezant te Peking heeft zich nl. bij het Tsung Li-Yamen vervoegd en het verklaard, dat Italië zóóveel prijs stelt op de handhaving der goede betrekkingen met China, dat het eerlang voorstellen zal doen, om het bestaande geschil op eene voor beide zijden (*sic*) bevredigende wijze op te lossen.

Waarop het Chineesche regeeringscollege koeltjes als altijd antwoordde, dat het "in geen geval en onder geenerlei omstandigheid" in eenigen afstand van grond zal toestemmen.

't Zijn zonderlinge lauweren, die Italië in de koloniale politiek behaalt: verslagen door de Abyssiniers, uitgelachen door de Chineezen!

— Mgr. Serci, aartsbisschop van Cagliari en Sardinië, is in een lasterproces gewikkeld met een zekeren Pallenzona. Pallenzona's levensgezellin was overleden, en de bisschop weigerde de kerkelijke begrafenis, daar zij in onwettige samenleving had geleefd. Volgens het oordeel van den aanklager behelsde deze weigering een soort beleediging; vandaar de aanklacht wegens laster (!)

Het geding werd behandeld voor het hof van Cagliari. Het openbaar ministerie trok de beschuldiging in, en de aanklager heeft zijne aanklacht eveneens moeten intrekken.

Onder de getuigen á decharge waren de voornaamste burgerlijke autoriteiten van Cagliari. De debatten hadden met gesloten deuren plaats, uit vrees — zoo zeide het openbaar ministerie — dat verderfelijke elementen in de zaal zouden doordringen.

— Te Benevento is een rooverbende gevangen genomen, welke bestond uit vier vrouwen. Haar werden ten laste gelegd: één moord, drie pogingen tot moord, drie verwondingen en een lange lijst van diefstallen. De bende werd aangevoerd door mejuffrouw Fernara Saveno.

Sterker nog is het volgende:

De bandiet Monti, die Sardinië sedert acht jaar onveilig maakt met zijn bende en die 37 moorden op zijn geweten heeft, vroeg, toen koning Humbert Sardinië bezocht, een vrijgeleide en eene audientie bij koning Humbert. Als antwoord werd er een prijs van een ton gouds op zijn hoofd gezet, waarop hij weder antwoordde door een officier en twee soldaten uit wraak te vermoorden. Daar men vernam, dat hij zich in een bosch bij Sassari had verscholen, werden 2 compagnieën carabiniers en 1 escadron gendarmes op hem afgezonden. Het bosch werd omringd en toen de nacht inviel werden op 15 pas afstands van elkaar schildwachten geplaatst. Tegen den morgen was Monti echter toch verdwenen.

Men vond tegen de deur der kerk te Sasarri eene proclamatie van den rooverhoofdman, waarin hij zegt, dat hij den oorlog aanneemt en dat hij elk wezen, dat in zijne handen zal vallen, voortaan zonder genade om hals zal brengen.

Inderdaad, het éene Italië was wel noodig, om een einde te maken aan het rooverwezen!

De Pauselijke regeering wist het indertijd althans beter te onderdrukken in hare Staten dan de koninklijke nu in de hare!

Frankrijk. Bij eene prijsuitdeeling heeft de minister van onderwijs gezegd "hoeveel hij — buiten de gewone wetenschappen die den mensch vormen — hecht aan de moreele wetenschappen, die den burger vormen."

"Bij eene volksregeering is het onderwijs verplichtend, omdat daar alle burgers aan de openbare macht deelnemen en de gemeenschap als onderpand een minimum bekwaamheid eischt.

"Voor een vrij volk is een onwetende gevaarlijk; maar een onwetende, die gezond oordeelt zou een kleiner gevaar zijn dan een geleerde, die valsch oordeelt.

Toejuichingen weerklonken hierop, waarna de minister vervolgde:

"Wie weet, zeide Socrates, of alle wetenschappen zonder de wetenschap van het goede, niet schadelijk zouden zijn?

"Het kind put zijne kennis uit de boeken, maar het gedrukte woord zegt niet alles, en de boeken voltooien de opvoeding niet."

Waarom dan verjaagt de Staat het godsdienstig onderwijs, dat de "wetenschap van het goede" brengt, en waarom handhaaft hij de neutrale school, waar alleen boekenkennis wordt geschonken?

—Er is weer een geheimzinnige geschiedenis in Parijs.

"Bij iemand — aldus de *Eclair* — die nog niet genoemd werd, doch die voor allen, welke de "affaire" kennen, voor een der hoofdgetuigen geldt, heeft zich een agent van de Sûreté aangemeld. Na gezegd te hebben, wie hem zonden, ried hij den getuige aan zoo en zoo te spreken, in geval hij opgeroepen werd.

De bezoeker ging zoo ver, dat hij den getuige brutaalweg gebood die stukken uit te leveren, welke hij over de "affaire" in zijn bezit had. Het antwoord van den andere was eene bedreiging, dat hij zich wapenen zou om den indringer te treffen, indien hij zich verroeren dorst. Eenige minuten later zat deze in een kamer opgesloten, waaruit hij werd weggehaald door eenige agenten. Bij den commissaris vermeldde hij zijn kwaliteit van agent van den veiligheidsdienst en toonde het bevel zijner overheid. Er schoot den commissaris niets anders over dan hem te laten gaan."

Is dit alles waarheid of verdichtsel.

Waldeck-Rousseau haast zich het tegen te spreken. Doch op een onhandige wijze.

Er wordt toegegeven, dat men getracht heeft een aanstaanden getuige van Rennes aldus te verschalken. Maar die het probeerde, was geen agent van den veiligheidsdienst,

plichten ontleenen hun grond en hun kracht aan de plichten van den mensch tegenover God, die gebiedt en verbiedt, die vaststelt, wat goed en kwaad is. .... En daar nu voor den Katholiek de Katholieke godsdienst de eenig ware is en hij geen godsdienst of zedenleer kan aannemen of huldigen, die niet aan de katholieke leer ontleend is, zoo eischen recht en rede, dat het kind op school niet alleen onderricht ontvange in de leervakken, maar ook in de zedenleer volgens de voorschriften van onzen godsdienst, zonder welke alle onderwijs niet alleen onvruchtbaar, maar verderfelijk zal zijn.

Met het bovenstaande voor oogen kunnen wij thans meer naar waarheid dan Ik verklaren, waarom de openbare armenscholen ledig staan. Het grootste gedeelte der ouders zijn hier niet gediend van neutraal onderwijs; zij begrijpen de verplichting, welke op hen rust, van zorg te dragen, dat hunne kinderen niet als *natuurmenschen*, zooals Ik wil, maar als *godsdienstige wezens* worden opgevoed. Zulk een godsdienstige opvoeding wordt hunnen kinderen niet op de neutrale scholen van den Staat, wel op de katholieke armenscholen gegeven en dat volstrekt niet ten nadeele der wetenschappelijke ontwikkeling.

Men leze het *Voorloopig verslag van de commissie van Rapporteurs uit de Afdeelingen van den Koloniaal Raad :*

Men wees er op, dat de scholen bedoeld in art. 99, die tot nu toe in het geheel niet werden gesubsidieerd, bezocht worden door 525 jongens : dat het onderwijs, zooals de leden der schoolcommissie eenparig moeten getuigen er uitstekend is, veel beter dan op de Openbare Armenscholen ; dat door den voorbeeldeloozen ijver der onderwijzers het schoolverzuim, dat daar gewoonlijk ± 40 procent bedraagt, hier tot een minimum van ± zeven procent is gereduceerd ; dat op de Zusterscholen bedoeld in art. 10, waarvoor eene verhooging van f. 1.000 wordt gevraagd, onderwijs wordt gegeven aan 1060 arme kinderen, waarvan er 1690 op de leer- en 270 op de bewaarscholen gaan ; dat men het bewijs, hoe het onderwijs der Zusters door de ouders wordt op prijs gesteld, kan vinden in het feit, dat de openbare armenschool door hoogstens een twintigtal meisjes wordt bezocht, zoodat bijna de geheele vrouwelijke jeugd in de Katholieke scholen haar onderwijs ontvangt ; dat er........

De Katholieke bijzondere scholen in onze kolonie voorzien dus op uitstekende wijze in de behoefte, welke de mensch heeft om onderricht te worden, en zij voorzien daarin volgens den wensch van verreweg het grootste gedeelte der ouders, die voor hunne kinderen eene godsdienstige opvoeding verlangen.

Doch, zal Ik zeggen, toegegeven dat de Katholieke bijzondere scholen in die behoefte voorzien, ook dan nog hebben die scholen geen recht op subsidie. Immers willen die scholen haar recht op subsidie doen gelden, dan hebben zij zich te onderwerpen aan art. 26 der onderwijs verordening van 5 Juli 1884, P. B. 1884 N° 16 :

De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toe te laten, wat strijdig is met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden.

Wij antwoorden hierop met het *Voorloopig verslag* :

.... dat de aangehaalde bepaling in eene speciale verordering voorkomende, moet geacht worden in strijd te zijn met het regeeringsreglement ; dat daardoor het recht der katholieken op eene schreeuwende wijze zou worden verkort; dat de bijzondere school, zoo zij om gesubsidiëerd te kunnen worden, aan de neutrale school gelijk moet zijn, alle reden van bestaan zou missen ; dat uit vroegere na het in werking treden der onderwijs-verordening toegekende subsidiën voldoende blijkt, hoe onbillijk en onhoudbaar die bepaling door den koloniaal raad is geoordeeld ; dat het echter wenschelijk is, dat het aangehaalde artikel, opdat de wet hier geen doode letter zal blijven, worde gewijzigd.

Daarenboven moet Ik wel in overweging nemen, dat van de bijna 2500 kinderen, die de katholieke armenscholen bezoeken, ongeveer tien tot een anderen dan tot den Katholieken godsdienst behooren. Zou de Staat dan, om aan *tien* kinderen recht te doen wedervaren, de rechten van ruim 2400 kinderen verkorten ? Zou Ik het durven bestaan zulk eene handelwijze van den Staat rechtvaardig te noemen ?

Wij zouden hier eindigen, ware het niet dat Ik, ofschoon afwijkend van zijn onderwerp en zonder eenige aanleiding, der R. K. Geestelijkheid een beschuldiging naar het hoofd slingert, zoo onbeschaamd en zoo onwaar, dat de valschheid daarvan onmiddellijk in het oog springt. Ziehier wat Ik schrijven durft :

Dat Curaçao, voor hem die het zedelijk gehalte der lagere bevolking naar onzen burgerlijken stand beoordeelt, een hel der ontucht blijkt, hebben wij aan de Roomsch Katholieke Geestelijkheid te wijten, omdat zij de kudde er aan heeft gewend, *hare* bezegeling als de ware te beschouwen en in het burgerlijk huwelijk slechts eene niets beteekenende formaliteit te zien.

Werd zij opgeroepen om hieromtrent te getuigen, wis en zeker zoude zij de haar ten laste gelegde overtreding ontkennen....

Maar, wat leert het volk al weder hieruit ?

Dat bedrog een Gode gevallige daad is! Prachtig, voorwaar !

Zoo iets durft Ik met onbeschaamde pen neerschrijven, nadat de Katholieke Kerk negentien eeuwen lang met woord en daad de heiligheid van het huwelijk heeft verdedigd en daarvoor heeft geleden ; nadat Zij steeds onbezweken heeft bewaard en verdedigd, wat door Christus Haar is toevertrouwd zonder echter de rechten van den Staat te kort doen.

Ziehier wat in den laatsten tijd Paus Leo XIII getuigde :

Nooit bepaalde de Kerk iets omtrent het huwelijk, of zij hield rekening met den staat der maatschappij en de toestanden der volkeren; meermalen zelfs verzachtte Zij naar vermogen hare wettelijke- bepalingen, wanneer daarvoor billijke en zwaarwichtige redenen bestonden. Ook weet en bekent Zij, dat het Sacrament des Huwelijks, in zoover het medewerkt tot instandhouding en uitbreiding der maatschappij, ook in nauw verband staat met zaken, die na het huwelijk volgen maar geheel tot de tijdelijke macht behooren. Welnu, hier kunnen de regeerders der staten rechtmatige bepalingen maken. (Encycl. 10 Febr. 1880)

En de Apostolische Vicaris van Curaçao voegde in zijn herderlijk schrijven van 1 Februari 1898 aan deze woorden toe:

Aldus leert de H. Kerk, *Gode gevend wat Godes is en den keizer wat des keizers is*, dat het huwelijk als Sacrament Haar toebehoort en door de Katholieken *alleen voor Haar* wettig en geoorloofd kan gesloten worden, maar ook erkent Zij de rechten van den Staat en wil, dat hare kinderen bij het sluiten van een huwelijk zich onderwerpen aan de burgerlijke bepalingen, opdat zij niet beroofd worden van de voorrechten, welke de Staat aan gehuwden schenkt. Mogen allen dan zich diep doordringen van de verheven leer des huwelijks, welke Wij hebben uiteengezet, maar vooral mogen zij volgens die leer hun leven inrichten, opdat zij strekke tot heil en zegen van de zielen, van het huisgezin en van de maatschappij. (Litt. Past. N°. 2)

In plaats dus van de R. K. Geestelijkheid te beschuldigen van de oorzaak te zijn dat het peil der zedelijkheid te Curaçao zeer laag staat, ware het beter, dat Ik de ware oorzaken opspoorde daar waar ze te vinden zijn en welke wij niet kunnen aangeven zonder bitter te worden en zware maar zeker niet onverdiende beschuldigingen te doen hooren. Zoo Ik het nog niet weet, dan hoore hij het getuigenis van bevoegde en onbevooroordeelde mannen, dat wanneer er in de volgens hem bedorven Curaçaosche maatschappij nog veel goeds op moreel gebied is te vinden, dit voor een zeer groot deel te danken is aan de Curaçaosche R. K. Geestelijkheid.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Laatstleden Zondag had in het Groot-Seminarie van O. L. V. Onbevlekte Ontvangenis te Scherpenheuvel een plechtigheid plaats niet alleen indrukwekkend om zich zelve maar ook om de omstandigheden, waaronder zij plaats had.

Voor de eerste maal werd in het Groot-Seminarie de H. Priesterwijding toegediend door Z. D. H. Mgr. A. R. Silva, Bisschop van Mérida. Voor die gelegenheid was de kapel van het Seminarie feestelijk versierd en vele priesters van het Curaçaosche Vicariaat waren uitgenoodigd tot het bijwonen der plechtigheid.

Na afloop der H. Handeling vereenigden allen zich in de met bloemen en planten gesierde aula van het Seminarie om den nieuwgewijden priesters hunne gelukwenschen aan te bieden. Vooral werd diep gevoeld het woord van Mgr. Silva, toen Z. D. H. de wording van het Seminarie herdacht en met de gedachte aan het door revoluties geteisterde vaderland God dank bracht voor den troost, na de grootste opofferingen geschonken thans met de H. Priesterwijding der eerstelingen van dit Groot-Seminarie.

Gedurende den dag deed de kapel van het Jongens-Weeshuis te Santa Rosa zich hooren; in den namiddag werd de feestvreugde nog verhoogd door een bezoek van Z. D. H. Mgr. J. J. A. Van Baars, Apostolisch Vicaris van Curaçao, en 's avonds sloot een schitterend vuurwerk dit zeldzame feest.

De namen der nieuwgewijde priesters zijn : de Eerwaarde Heeren R. Angulo, J. Rojas, J. A. Artigas, S. Sanchez en A. M. Picon. Ook diende Z. D. H. Mgr. Silva nog aan elf Eerwaarde Heeren de H. Wijding van het Subdiaconaat toe.

Mgr. Silva is in gezelschap van den Zeereerw. Heer J. F. Colmenares en der nieuwgewijde priesters heden-middag met de *Mérida* van hier vertrokken en naar zijn diocees teruggekeerd.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Ed. Baiz, P. Dehorten, Helena Hayke, Buckrie Mc. Intosh, Jesurum & Co., Henriques Leito, Nepomucerro Lebron, Antonio Mayo, Maria Pieters, Charles Palm, Juliana de Rodriguez, Cornelis Van Son, Jhon de Windt, W. B. Zeppenfeldt.

Aangeteekende stukken: A. Feldmann, Juan G. Zunniga, Juan Zu-

---

banda riba nan es tata a bai den un otro kamber. Ansia di morto a doené es era ai forza di hiba es tata obstinado na banda di hardin segun indicasion di es barón. El a keré koe é tabata perdir caba i el a recomenda su alma den misericordia di Dios, ma na es momentoe ai di gran necesidad su salbadornan a presenta. Aunké é mes por a salba su curpa, ora el a mira peligro, é no a tarda ni un momentoe den su ánimo fiel i sacrificante di keda cerca su tata desgraciado.

CAPITULO VII.

Den promer tempoe despues di su jegada na garnizoen atrobé, es oficial Von Harteneck, cordando reganjo di su roeman muger, a obstené di wega ; el a busca di hui es amigoenan koe é tabata hunga coe nan. Como su amigoe Greifen, koe tabata considerar como su obligacion di haci es hoben ai capaz den bida di sociedad, es amigoe tabata haja toer compania sin wega di carta masjar fastioso, i esai a haci Herman keré koe su roeman muger a exigi un imposibilidad for di djé.

Si Greifen observé coe bofón : Ta ki spiritu a drenta bo ? Nan a taha bo na cas di distrai bo di fastidio di es manera ai ?—anto apena é por kita su man for di es papelnan.

Es ora ai su amigoe a troca di tactic: No tabata gusta senjor Von Greifen, koe pa e reserva repente di su discipulo koe tabata haci toer kiko é tabata kier, ehercé un ciertoe critiek riba djé, é koe ta bon vivant di mas elegante di Münberg.

—Larga nos hunga whist anto, senjores ! Ningun hende lo no tin nada contra.

Naturalmente Harteneck a hunga whist. Algun anochi nan a diberti nan coe né. Ma despues nan dici : "Un cambio ta necesario. Ecarté, naturalmente pa un chikitoe cos, ta mas gustoso." Na es aki també Herman a toema parti. Poco-poco — apena el a poné atencion mas — es poco cos a bira dobbel, tripel. Sin embargo un ciertoe anochi koe senjor Von Greifen a proponé un berdadera wega di placa den su cuarto, es oficial Harteneck a toema parti també. Si senjor Von Greifen no a trata coe grandi prudencia, sigur lo a bini un abrimentoe den djé i su amigoe.

Conde Orben i su jioe muger a bini Münberg. Baron Von Harteneck a pura na bai doena su bisjita. Es tata i jioe a ricibié muy amistoso i pronto é tabata di mas considerar den bisjitadornan. No a dura muchoe koe conde Orben, un anochi koe es senjornan a bini cerca djé i despues koe nan a despedi di su jioe, koe el a hiba nan na su cuarto. Tabatin toer cos reglar pa wega. Riba mesa tabatin un panja berde coe senjalnan necesario, un roulette na miniatura tabata na meimei, i riba un mesa chikitoe un banda tabatin cerbez i punch frioe di Sueca. Coe un suspiro di satisfaccion es conde a bai sinta, despues koe el a combida su amigoenan coe un senjal di manoe pa nan toema parti.

Algun minuut despues es bolita tabata lora pa 'ki i pa 'ja den es famoso roulette.

Es oficial Von Harteneck tabata único hende koe a keda para. E tabata para coe su lomba contra muralja i tabata mira es hungadornan disgustoso. Den es excitacion koe é tabata haja mas i mas, ora su wowo tabata sigi movecionnan di es conde koe cada bez tabata hala su dilanti un cantidad di placa, el a haci su glas basjir hopi bez, koe un criar tabata pasa jena coe es licor di Sueca.

Casualmente es conde a hiza su cara i el a mira es hoben parar na bentana.

—Wel, Harteneck ! é dici coe carinjo, Bo sol no ta hunga. Ta pakiko ?

Coe un harimentoe frioe Von Greifen a hala su barba largoe i pretoe, mientra su wowo tabata mira Harteneck.

—Poerba bo suerte, Harteneck, es conde a bolbé bisé. Nos no ta desgracia otro. Esai lo mi no permiti. Aki tin un lugar basjir, Jean, un stoel pa baron Harteneck.

E no a resisti mas. El a saca su ideanan koe é tabatin i é dici den djé mes :

—Mi ta haci mi ridiculo, si mi no companja nan.

For di es momentoe ai toer bon intencion, recuerdo di pidimentoe di su roeman muger a boela pasa manera stof, i pronto Herman tabata nabega coe legria den awa di Greifen i awor su poder tabata mas fuerte koe nunca riba djé.

Na principio di tempoe di jaagmentoe, es oficial kerido no tabata falta combidamentoe. Pa esai tambe dia di San Huberto el a pasa den mondi coe un compania agradabel. Jaagmentoe tabata excelente. Na es almuerzo esaki koe tabatin di mas mihor binja bieuw a lamanta nan entusiasmo. Despues major parti di es senjornan ai a bai nan cas, mientra un partida di nan a acepta ainda un invitacion di es conde Orben.

Bebiendo cerbez i humando sigaar, combersacion tabata riba asuntoenan di dia, té koe porfin un di es senjornan a larga e palabra *Ecarté* sali for di su boca.

—Nada di Ecarté, algun boz a respondé. Mihor nos poerba nos suerte na roulette.

(E ta sigi.)

niga, en een brief geadresseerd aan: Pierre Bellotto, Barranquilla (rebut).

Niet voor verzending of bestelling vatbaar een brief geadresseerd aan: Catita Conquet Florans Kosten (ubi)? en een drukwerk aan: A. W. Neuman Jr.

Ongelukken.

Op den Berg te Otrabanda bekwam Maandagmorgen een 22jarig meisje, H. W. door het omvallen van een petroleum-lamp en in brand geraken harer kleeren zulke ernstige brandwonden, dat zij reeds den daaropvolgenden nacht in het St. Elizabeths-gasthuis onder de vreeselijkste pijnen is overleden.

Ingezonden Mededeelingen.

NEDERLAND.

Pastoor Verbraak.

Pastoor Verbaak heeft het op den gedenkwaardigen dag van zijn jubileum — 29 Juni ll. — niet ontbroken aan blijken van hulde, vereering en sympathie. Van verschillende zijden werden zijn eerw. telegrammen van gelukwensching toegezonden.

Van den legercommandant en al de officieren van den generalen staf ontving pastoor Verbraak op den dag van zijn jubileum een telegram van gelukwensching.

Ook de handel te Batavia zond aan z. eerw. het volgende telegram af:

Pastoor Verbraak. Atjeh. — De ondergeteekenden, allen tot den handelstand behoorende, verheugen zich, in kennis te zijn gesteld van het heden door U te vieren jubileum. Vervuld met diepen eerbied voor uwe toewijding, zelfopoffering en edele opvatting van de taak, die U zich tot levensdoel heeft gesteld, bieden zij U hun welgemeende hulde aan. Mogen uw verdere levensjaren gezegend zijn; dat wenschen van harte" (volgen handteekeningen).

„Hoe zeldzaam—schrijft de „Sum. Ct." — deze spontane uitingen van waardeering in Indië ook mogen voorkomen, ze leggen hier een schitterend getuigenis af, zoowel voor hem, voor wien ze bestemd zijn, als voor hen, die pastoor Verbraak hebben willen eeren.

Ook het opperbestuur heeft gemeend wederom een bewijs te moeten geven, dat zij de vele bewezen diensten, de heldhaftige toewijding en zelfopoffering van den waardigen priester naar waarde weet te schatten. Is pastoor Verbraak reeds éénmaal de Koninklijke onderscheiding te beurt gevallen benoemd te worden tot Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, het heeft Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin behaagd zeerw. op den dag van zijn jubileum te benoemen tot Officier der Orde van Oranje-Nassau.

Winnen deze Koninklijke onderscheidingen hier door de ware verdiensten van den begiftigde aan waarde, — ook zonder die uiterlijke teekenen van vorstelijke gunst voor bewezen diensten, hoe hoog ook gewaardeerd, zou pastoor Verbraak toch voor allen een nobele figuur blijven.

Duizenden en duizenden vereeren hem als een braaf en edel man, die metterdaad getoond heeft, dat ware deugd, jarenlang zonder zelfverheffing, maar trouw en moedig hoog gehouden, den schitterendsten adelbrief en het hoogste ridderteeken in de schaduw stelt."

Z. E. de gouverneur-generaal heeft persoonlijk den waardigen priester schriftelijk meedeeling gedaan van de hem door H. M. toegekende onderscheiding, en hem geluk gewenscht met zijn voorbeeldige plichtsbetrachting. De pastoor, die met de expeditionaire troepen in het bivak te Geudong was, heeft den dag van zijn jubileum op uitdrukkelijk verlangen van generaal Van Heutsz in den kraton te Kotaradja doorgebracht waar het voor de militairen Zondag was. In de sociëteit werd hem door alle officieren van het garnizoen hulde gebracht.

Het „Bat. Nwsbld." ontving uit Kotaradja een telegram over de feestviering. Men leest daarin, dat ze plaats had in de rapatzaal, alwaar zich om elf uur hadden vereenigd: de feestcommissie, bestaande uit de heeren Heckler, Langenbach en Bleckmann, en tal van genoodigden.

Nadat de heer Heckler den jubilaris met een toepasselijk woord het officierskruis der Oranje-Nassau-orde had overhandigd, werden nog toespraken gehouden door de heeren Langenbach, dominé Heckman en Bleckmann. De heer Bleckmann sprak namens de redactie van „De Soldatenkrant", en overhandigde den heer Verbraak een huldeblijk der Koloniale Reserve, bestaande uit een standaard met misboek. Door de aanwezige dames werd hem een bouquet aangeboden.

Pastoor Verbraak antwoordde zeer bewogen. Hij schetste daarna op humoristische wijze den toestand van Atjeh sedert zijn komst aldaar.

Na afloop der plechtigheid gingen alle aanwezigen naar de sociëteit, alwaar men nog geruimen tijd gezellig bijeen bleef.

Des avonds was er receptie ten huize van den heer Verbraak.

De „J. B." noemt den pastoor een „priesterheld". Den 29sten Juni 1874 — schrijft dit blad — ontving de ongastvrije Atjehsche bodem dezen priesterheld, die er zich gedurende vijf en twintig jaren, slechts afgebroken door een verlof van eenige weinige maanden op Java, geheel uit vrije keuze aan gebonden heeft. Hij is in dezen tijd de beminde en geachte vriend geworden van alle soldaten, die in Atjeh de gevaren van krijg en klimaat hadden onder de oogen te zien. In alle moeilijke omstandigheden stond hij bij....

Meer dan eens werd er bij hem op aangedrongen in Europa voor eenigen tijd uit te rusten van zijn moeilijk liefdewerk, maar steeds weigerde hij zijn kameraden te verlaten. En zoo is hij de Aalmoezenier van Atjeh gebleven, staande gehouden door zijn plichtsgevoel, aangevuurd door de hoogachting en de genegenheid van allen, die met hem in aanraking zijn geweest.

BUITENLAND.

Rome. — Z. H. de Paus heeft door bemiddeling van Kardinaal Rampolla het Grootkruis der Pius-Orde overhandigd aan Eugen Wolf, den bekenden Afrika-reiziger. De reden dezer hooge onderscheiding is, dat de geleerde Duitscher, ofschoon Protestant, zich nooit geschaamd heeft de katholieke missies objectief te beoordeelen en hare positieve verdiensten voor de beschaving openlijk in zijn geschriften te erkennen.

Italie.—Een treurig figuur heeft Italië gemaakt in Oost-Azië.

Men weet, hoe naijverig het rijk van koning Humbert was op de kolonies, die Rusland, Frankrijk, Duitschland er zich hebben verworven. Italië moest ook zijne Chineesche kolonies hebben. Het verbeeldde zich, dat, wat China den grooten mogendheden toestond, het ook aan Italië niet zou weigeren. Italië was immers ook groote mogendheid!

En het eischte de Samoen baai!

Wat door China eenvoudig geweigerd werd.

Italië werd boos, Italië intrigeerde, Italië dreigde,— maar de Chineesche regeering bleef doodkalm en... weigerde steeds.

Nu heeft Italië een erbarmelijken terugtocht moeten maken. De zich wanende groote mogendheid ziet geen kans om met de sterke vuist kracht bij te zetten aan hare eischen.

De Italiaansche gezant te Peking heeft zich nl. bij het Tsung Li-Yamen vervoegd en het verklaard, dat Italië zóóveel prijs stelt op de handhaving der goede betrekkingen met China, dat het eerlang voorstellen zal doen, om het bestaande geschil op eene voor beide zijden (*sic*) bevredigende wijze op te lossen.

Waarop het Chineesche regeeringscollege koeltjes als altijd antwoordde, dat het "in geen geval en onder geenerlei omstandigheid" in eenigen afstand van grond zal toestemmen.

't Zijn zonderlinge lauweren, die Italië in de koloniale politiek behaalt: verslagen door de Abyssiniers, uitgelachen door de Chineezen!

— Mgr. Serci, aartsbisschop van Cagliari en Sardinië, is in een lasterproces gewikkeld met een zekeren Pallenzona. Pallenzona's levensgezellin was overleden, en de bisschop weigerde de kerkelijke begrafenis, daar zij in onwettige samenleving had geleefd. Volgens het oordeel van den aanklager behelsde deze weigering een soort beleediging; vandaar de aanklacht wegens laster (!)

Het geding werd behandeld voor het hof van Cagliari. Het openbaar ministerie trok de beschuldiging in, en de aanklager heeft zijne aanklacht eveneens moeten intrekken.

Onder de getuigen á decharge waren de voornaamste burgerlijke autoriteiten van Cagliari. De debatten hadden met gesloten deuren plaats, uit vrees — zoo zeide het openbaar ministerie — dat verderfelijke elementen in de zaal zouden doordringen.

— Te Benevento is een rooverbende gevangen genomen, welke bestond uit vier vrouwen. Haar werden ten laste gelegd: één moord, drie pogingen tot moord, drie verwondingen en een lange lijst van diefstallen. De bende werd aangevoerd door mejuffrouw Fernara Saveno.

Sterker nog is het volgende:

De bandiet Monti, die Sardinië sedert acht jaar onveilig maakt met zijn bende en die 37 moorden op zijn geweten heeft, vroeg, toen koning Humbert Sardinië bezocht, een vrijgeleide en eene audientie bij koning Humbert. Als antwoord werd er een prijs van een ton gouds op zijn hoofd gezet, waarop hij weder antwoordde door een officier en twee soldaten uit wraak te vermoorden. Daar men vernam, dat hij zich in een bosch bij Sassari had verscholen, werden 2 compagnieën carabiniers en 1 escadron gendarmes op hem afgezonden. Het bosch werd omringd en toen de nacht inviel werden op 15 pas afstands van elkaar schildwachten geplaatst. Tegen den morgen was Monti echter toch verdwenen.

Men vond tegen de deur der kerk te Sasarri eene proclamatie van den rooverhoofdman, waarin hij zegt, dat hij den oorlog aanneemt en dat hij elk wezen, dat in zijne handen zal vallen, voortaan zonder genade om hals zal brengen.

Inderdaad, het éénе Italië was wel noodig, om een einde te maken aan het rooverwezen!

De Pauselijke regeering wist het indertijd althans beter te onderdrukken in hare Staten dan de koninklijke nu in de hare!

Frankrijk. Bij eene prijsuitdeeling heeft de minister van onderwijs gezegd "hoeveel hij — buiten de gewone wetenschappen die den mensch vormen — hecht aan de moreele wetenschappen, die den burger vormen."

"Bij eene volksregeering is het onderwijs verplichtend, omdat daar alle burgers aan de openbare macht deelnemen en de gemeenschap als onderpand een minimum bekwaamheid eischt.

"Voor een vrij volk is een onwetende gevaarlijk; maar een onwetende, die gezond oordeelt zou een kleiner gevaar zijn dan een geleerde, die valsch oordeelt.

Toejuichingen weerklonken hierop, waarna de minister vervolgde:

"Wie weet, zeide Socrates, of alle wetenschappen zonder de wetenschap van het goede, niet schadelijk zouden zijn?

"Het kind put zijne kennis uit de boeken, maar het gedrukte woord zegt niet alles, en de boeken voltooien de opvoeding niet."

Waarom dan verjaagt de Staat het godsdienstig onderwijs, dat de "wetenschap van het goede" brengt, en waarom handhaaft hij de neutrale school, waar alleen boekenkennis wordt geschonken?

—Er is weer een geheimzinnige geschiedenis in Parijs.

"Bij iemand — aldus de *Eclair* — die nog niet genoemd werd, doch die voor allen, welke de "affaire" kennen, voor een der hoofdgetuigen geldt, heeft zich een agent van de Sûreté aangemeld. Na gezegd te hebben, wie hem zonden, ried hij den getuige aan zoo en zoo te spreken, in geval hij opgeroepen werd.

De bezoeker ging zoo ver, dat hij den getuige brutaalweg gebood die stukken uit te leveren, welke hij over de "affaire" in zijn bezit had. Het antwoord van den andere was eene bedreiging, dat hij zich wapenen zou om den indringer te treffen, indien hij zich verroeren dorst. Eenige minuten later zat deze in een kamer opgesloten, waaruit hij werd weggehaald door eenige agenten. Bij den commissaris vermeldde hij zijn kwaliteit van agent van den veiligheidsdienst en toonde het bevel zijner overheid. Er schoot den commissaris niets anders over dan hem te laten gaan."

Is dit alles waarheid of verdichtsel.

Waldeck-Rousseau haast zich het tegen te spreken. Doch op een onhandige wijze.

Er wordt toegegeven, dat men getracht heeft een aanstaanden getuige van Rennes aldus te verschalken. Maar die het probeerde, was geen agent van den veiligheidsdienst,

doch een journalist, die zich voor agent uitgaf.

Hè? zeggen de Franschen. Maar waarom liet dan de commissaris dezen pseudo-agent onmiddellijk vrij?

En het antwoord, zonder dat men het behoeft neer te schrijven, luidt natuurlijk: Omdat de man gestuurd was door het Dreyfus-ministerie.

Men herinnere zich, dat niet *Libre Parole* of *Intransigeant* de brengers zijn van dit bericht, doch de stemmige *Eclair* en de deftige *Temps*.

ADVERTENTIEN.

TE KOOP

— BIJ —

J. S. SCHEIDELAAR,

Breedestraat Overzijde,

Eerste qualiteit verwwaren, waar onder geel oker in vaatjes van 25 en 50 kilo, lijnolie, ijzerwaren, Holl: flanel, gekleurde en witte bloemen, en de gerenommeerde sig: **"La bella venezolana"** in kistjes van 50 st: á **fl. 1.75.**

Curaçao 25 Augustus 1899.

TE KOOP

— BIJ —

JAN MONSANTO

tegen billijke prijzen:

Hollandsche, Fransche, Engelsche, Duitsche en Amerikaansche waren.

Viz: Tarwe en Roggemeel, Rood en Wit mais, Do 'maismeel, Verschillende soorten Beschuit en Beschuitjes in vaten, kisten en blikjes, Do' Boonen en Erwten, Gort, Rijst, Witte en Bruine suiker, Thee, Koffie, Suikerwerk, Kazen, Worsten, Sardijnen, Boter in vaten en blikken, 1e Kwaliteit Deensche boter in blikken van 2 en 1 lbs., Reuzel in vaten en blikken, Eetwaren in blikken als: Zalm, Oesters, Roast-, Corned- en Smoked beef, Potted ham, tongue, beef, enz. enz., Groenten in blikken, als: Savoyekool, Worteltjes, Andijvie, Snijboonen, Spercieboonen, Witte kool, Bloemkool, Puntasperges, Fijne extra petit pois, enz. Muskaatnooten, Kaneel, Peper, Uien, Knoflook, Aardappelen, Mackreel, Haring, Bokking, Bakkeljauw, Gedroogde appelen en peren, Pruimen in flesschen en blikken, Rosijnen, Karenten, Dadels, Melk in blikken, Verschillende soorten zuren in flesschen, Azijn, Olijven, Kappers, Mosterd, Raapolie, Keroseneolie, Zeep, Kaarsen, Stijfsel, Blauwsel, Verschillende soorten verfwaren, Kwasten, Bezems, Emmers, Pruim- en bladerentabak en de welbekende Shag, Pijpen, Manilla & Sisal touw.

WIT PIJNPLANKEN.

HOOI,

LANS' EXTRA STOUT,

ZEEGRAS,

Jenever in kisten van 15 en 30 ½ kruiken en 15 Stoopen. Een assortiment

BESTE SIGAREN,

van verschillende merken en prijzen, onder anderen van het welbekende en zeer gezochte merk

"LA GENOVEVA"

waarvan ik eigenaar en eenigst importeur ben.

ENZ. ENZ. ENZ.

Bij den ondergeteekende is te verkrijgen:

De tweede druk van

DE ARBEID,

Wet des levens en der opvoeding,

— DOOR —

B. VAN MEURS

Prijs: 65 centen.

AURELIO ALVAREZ,

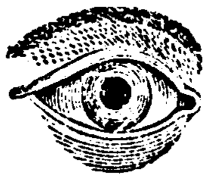
Otrabanda.

Quien mucho abarca...

poco aprieta. Scott & Bowne, de Nueva York, nunca han hecho otra cosa que preparar su Emulsión de Scott de aceite de hígado de bacalao con hipofosfitos de cal y de sosa. Como es natural, producen una Emulsión perfecta, eficaz. No producen emulsiones perfectas los establecimientos destinados á otros negocios ó los "laboratorios" en donde se embotellan mezcolanzas de toda índole rotuladas de tal modo que *puedan* venderse en lugar de ciertas preparaciones famosas, pero cuidándose poco de lo que conviene á los enfermos. Pidan la de "Scott," insistan en la de "Scott," y tomen la de "Scott" los que deseen curarse y no perder un tiempo precioso. En materia de medicinas debe usarse lo mejor y lo eficaz. Lo demás es caro á cualquier precio. La legítima Emulsión de Scott es agradable y fácil de digerir, sana la irritación de la garganta y los pulmones. Destierra el germen de la Tisis y de la Escrófula. Fortalece y robustece. Aumenta los glóbulos rojos de la sangre. Cura la Anemia. Con su uso los niños se desarrollan fuertes y robustos.

Para impedir que el público sea engañado con las imitaciones y falsificaciones, cada frasco lleva la contraseña del hombre con el bacalao á cuestas adherida al envoltorio. Rechácense las imitaciones y sustitutos, así como también las "preparaciones" "vinos" llamados de aceite de hígado de bacalao pero que no lo contienen. Recuérdese que sólo hay una verdadera Emulsión de Scott.

De venta en las Droguerías y Farmacias. **SCOTT & BOWNE, QUIMICOS, NUEVA YORK.**

DE INTEEKENING

is opengesteld op den

"Diccionario Papiamentoe-Hoelandés i Hoelandés-Papiamentoe

DOOR

ALFREDO F. SINTIAGO

Nadere informaties te bekomen te Willemstad, Kerkstraat № 195 of in den Boekhandel van de Heeren A. Bethencourt en Zonen, Willemstad.

LUZ DIAMANTE,

LONGMAN & MARTINEZ,

NEW YORK.

Libre de Explosion, Humo y Mal Olor.

— De Venta Por —

Las Ferreterías y Almacenes de Víveres.

LEEST DIT!

Wij hebben de eer het geëerde publiek in kennis te stellen, dat wij benoemd zijn tot eenige agenten voor den verkoop van **Lans' extra Stout**, op Curaçao.

Dit bier heeft eene wereldberoemde vermaardheid verworven en wordt door meer dan duizend geneeskundigen in Nederland en door de meeste van dit eiland aan gezonden, zieken en herstellenden voorgeschreven.

Wij zijn tevens uitsluitend agenten voor den verkoop van een van de beste en goedkoopste lager-biersoorten, die in Curaçao geïmporteerd worden, nl. het merk **"El Ciervo"**—gerecommandeerd wegens het geringe alcoholgehalte en den aangenamen smaak.

De Lannoy & Co.

BOTICA CENTRAL.

Attest betreffende de scheikundige expertise van

LANS' EXTRA STOUT:

SOORTELIJK GEWICHT 1.035

Alcohol gehalte (in volum proc.) .. 4,5 %
Extract gehalte .... 9,88 %
Gehalte aan minerale bestanddeelen .... 0,23 %
" " niet vluchtige zuren (als melkzuur) 0,24 %
" " vluchtige zuren (als azijnzuur) 0,025%

Abnormale bestanddeelen zijn niet geconstateerd.

Het "Stout" voldoet aan de eischen welke aan een deugdelijk fabrikaat gesteld moeten worden.

De verhouding van extract tot alcoholgehalte is als zeer gunstig te beschouwen.

w. g. Dr. van Hamel Roos & Harmens.

Amsterdam.

Fotografía Soublette.

Este muy conocido Taller ofrece de nuevo sus trabajos á sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO de 8 A. M. — 4 P. M.

Gramática Papiamento

— DOOR —

ALFREDO F. SINTIAGO

te bekomen á **50 cts.** in den boekhandel van de Heeren A. Bethencourt en Zonen of ten woonhuize van den schrijver, Kerkstraat № 195, Willemstad.

TIJD TAFEL

der stoomschepen van "the Red D Line" tusschen

NEW-YORK.

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1899.	Caracas.	Philph^a	Caracas	Philph^a	Caracas	Philph^a	Caracas
Vertrekt van New York....	Juli 6	Juli 22	Aug. 5	Aug. 23	Sept. 6	Sept. 23	Oct. 6
Doet San Juan aan........	,, 11	,, 27	,, 10	,, 28	,, 11	,, 28	,, 11
,, Ponce	,, 12	,, —	,, 11	—	,, 12	—	,, 12
,, Curaçao	,, 14	,, 29	,, 13	,, 30	,, 14	,, 30	,, 14
Komt aan te La Guayra..	,, 15	,, 30	,, 14	,, 31	,, 15	Oct. 1	,, 15
Vertrekt van ,, ..	,, 18	Aug. 3	,, 17	Sept. 4	,, 18	,, 4	,, 18
Komt aan te Pto. Cabello	,, 19	,, 4	,, 18	,, 5	,, 19	,, 5	,, 19
Vertrekt van ,,	,, 20	,, 5	,, 19	,, 6	,, 20	,, 6	,, 20
Komt aan te Curaçao	,, 21	,, 6	,, 20	,, 7	,, 21	,, 7	,, 21
Vertrekt van ,, ...	,, 22	,, 7	,, 21	,, 8	,, 22	,, 8	,, 22
Doet La Guaira aan	,, 23	,, 8	,, 22	,, 9	,, 23	,, 9	,, 23
,, Ponce ,, ...	,, 25	,, 10	,, 24	,, 11	,, 25	,, 11	,, 25
,, San Juan ,, ...	,, 26	,, 11	,, 25	,, 12	,, 26	,, 12	,, 26
Komt aan te New-York	,, 31	,, 16	,, 30	,, 17	Oct. 1	,, 17	,, 31

STOOMSCHIP "MERIDA."

Vertrekt van Curaçao	Juni 24	Juli 14	Juli 29	Aug. 13	Aug. 30	Sept. 14	Sept. 30
Komt aan te Maracaibo	,, 25	,, 15	,, 30	,, 14	,, 31	,, 15	Oct. 1
Vertrekt van ,,	,, 29	,, 19	Aug. 4	,, 18	Sept. 5	,, 19	,, 5
Komt aan te Curaçao	,, 30	,, 20	,, 5	,, 19	,, 6	,, 20	,, 6
Vertrekt van ,,	Juli 3	—	,, 7	—	,, 8	—	,, 8
Komt aan te Maracaibo	,, 4	—	,, 8	—	,, 9	—	,, 9
Vertrekt van ,,	,, 6	—	,, 10	—	,, 12	—	,, 11
Komt aan te Curaçao	,, 7	—	,, 11	—	,, 13	—	,, 12

SS. "HILDUR" en "A. R. THORP."

	Hildur	A.R.Thorp	Hildur	A.R.Thorp	Hildur	A.R.Thorp
Vertrekt van New York	Juni 7	Juni 21	Juli 12	Juli 28	Aug. 12	Aug. 28
Komt aan te Curaçao.........	,, 16	,, 30	,, 21	Aug. 6	,, 21	Sept. 6
Vertrekt van ,, ...	,, 17	Juli 1	,, 22	,, 7	,, 22	,, 7
Komt aan te Maracaibo......	,, 18	,, 2	,, 23	,, 8	,, 23	,, 8
Vertrekt van ,, ...	,, 25	,, 11	,, 28	,, 13	,, 29	,, 14
Komt aan te Curaçao.........	,, 26	,, 12	,, 29	,, 14	,, 30	,, 15
Vertrekt van ,, ...	,, 26	,, 13	,, 29	,, 14	,, 30	,, 15
Komt aan te New York.......	Juli 5	,, 22	Aug. 7	,, 23	Sept. 8	,, 24

"LA CORONACION"

REAL FABRICA DE CIGARRILLOS

Otrabanda, Calle Ancha.

Los cigarrillos de esta afamada Fábrica están elaborados con los mejores materiales de la Habana.

ALGODON, PECTORAL, TRIGO, BERRO ETC. ETC.

SE VENDEN POR MAYOR Y AL DETAL

en todos los Almacenes, Botiquines, Boticas y Tiendas de Curaçao, Bonaire, Aruba, Trinidad, Venezuela, Haití, Colombia, etc. etc.

En esta fábrica encontrarán los fabricantes

PAPEL PARA CIGARRILLOS, PICADURAS DE PRIMERA CLASE ETC.